

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

**Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla gazu na Rynku
Dnia Następnego gazu**

*Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla gazu na Rynku Dnia Następnego gazu zatwierdzone
Uchwałą Zarządu Towarowej Giełdy Energii S.A.
Nr 248/63/12 z dnia 6 grudnia 2012 r.
wchodzą w życie z dniem 31 grudnia 2012 r.*

Rozdział 1. Definicje.

- 1) Członek Giełdy – podmiot posiadający status Członka Giełdy, dopuszczony przez Zarząd Giełdy do działania na RDNiBg,
- 2) Dzień Dostawy – odpowiada dobie gazowej w rozumieniu IRiESPg i oznacza kolejne godziny począwszy od godziny 06:00 dnia bieżącego do godziny 06:00 dnia następnego, w których gaz zakontraktowany na giełdzie w Dniu Obrotu zostanie dostarczony lub odebrany,
- 3) Dzień Obrotu – dzień, w którym odbywa się określenie kursów dla danego Dnia Dostawy,
- 4) giełda – Rynek Towarów Giełdowych prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A. zgodnie z Regulaminem Giełdy,
- 5) Giełda, TGE – Towarowa Giełda Energii S.A.,
- 6) Grafik Pracy – program dostaw lub odbioru gazu zawarty w nominacji dla pojedynczego Kodu ZUP, w każdej godzinie Dnia Dostawy, obejmujący gaz zakontraktowany na RDNg oraz RTT,
- 7) IRiESPg – rozumie się przez to Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej opracowaną przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., zgodnie z art. 9 g) ustawy Prawo energetyczne;
- 8) Izba Rozliczeniowa – Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie prowadząca izbę rozliczeniową i rozrachunkową, która pełni funkcję giełdowej izby rozrachunkowej, zgodnie z ustawą o obrocie instrumentami finansowymi,
- 9) Kod ZUP – rozumie się przez to kod służący do identyfikacji ZUP;
- 10) kontrakt – umowa zawarta na RDNg pomiędzy Członkami Giełdy, w wyniku której dochodzi do przeniesienia własności gazu ze sprzedającego na kupującego,
- 11) kurs – jednolita cena 1 MWh gazu w danej godzinie Dnia Dostawy, określana na RDNg,
- 12) niepubliczna strona internetowa – strona internetowa dostępna tylko dla danego Członka Giełdy i dla Giełdy,
- 13) nominacja – rozumie się przez to nominację zdefiniowaną w IRiESPg,
- 14) Operator Systemu Przesyłowego Gazowego lub OSPg – rozumie się przez to Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S. A. z siedzibą w Warszawie,
- 15) Portfel – jeden lub grupa obiektów dostawy lub odbioru, należących do tego samego Członka Giełdy, dla których przygotowywany jest jeden Grafik Pracy,
- 16) Prawo Energetyczne – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 89; poz. 625; z późn. zm.),
- 17) RDNg – wyodrębniony w ramach RDNiBg Rynek Dnia Następnego gazu, prowadzony przez Giełdę,
- 18) RDNiBg – Rynek Dnia Następnego i Bieżącego gazu, prowadzony przez Giełdę,
- 19) RTT – Rynek Terminowy Towarowy prowadzony przez Giełdę,
- 20) Regulamin Giełdy – Regulamin obrotu Rynku Towarów Giełdowych Towarowej Giełdy Energii S.A.,
- 21) system informatyczny giełdy – zespół urządzeń i oprogramowania, w szczególności wyspecjalizowany program komputerowy, za pośrednictwem którego odbywa się obrót na RDNg,
- 22) Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń – niniejsze Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla gazu na Rynku Dnia Następnego gazu,
- 23) transakcja – umowa sprzedaży gazu zawarta na giełdzie między Członkami Giełdy,

- 24) Usługa Giełdowa – prowizja, należna Giełdzie od Członka Giełda z tytułu transakcji zawartych przez Członka Giełdy, naliczana zgodnie z Regulaminem Giełdy,
- 25) Warunki obrotu – odpowiednie Warunki obrotu dla programu instrumentów terminowych na gaz uchwalane przez Zarząd Giełdy zgodnie z § 101 ust. 3 Regulaminu Giełdy,
- 26) zlecenie – złożona przez Członka Giełdy oferta kupna lub sprzedaży gazu na RDNg,
- 27) ZUP – rozumie się przez to Zleceniodawcę Usługi Przesyłania zdefiniowanego w IRiESPg.

Rozdział 2. Zasady obrotu.

Oddział 1. Organizacja notowań na RDNg.

§1.

1. Obrót na RDNg prowadzony jest na jeden dzień poprzedzający Dzień Dostawy na instrumencie określonym w specyfikacji stanowiącej Załącznik nr 1 do Szczegółowych zasad obrotu i rozliczeń.
2. Przedmiotem obrotu na RDNg jest gaz ziemny wysokometanowy grupy E, zgodny ze standardem określonym przez Zarząd Giełdy.

§2.

W dobach zmiany Czasu Urzędowego w Polsce, regulowanego rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia i odwołania czasu letniego środkowoeuropejskiego liczba godzin w terminie wykonania kontraktu jest odpowiednio zmieniona stosownie do treści rozporządzenia (tj. 23 lub 25 godzin).

Oddział 2. Harmonogram notowań na RDNg.

§3.

1. Notowania odbywają się codziennie wg poniższego harmonogramu:

Godziny	Faza notowań
Do 18:30 na 2 dni przed Dniem Dostawy	Aktualizacja zabezpieczeń Wprowadzenie aktualnych zabezpieczeń.
Od 8:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy do 12:30 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Notowania ciągłe Przyjmowanie zleceń; zlecenia można usuwać i modyfikować; zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń.
Do 13:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Aktualizacja Grafików Pracy przez Członków Giełdy
Do 14:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Zgłaszanie transakcji handlowych do OSPg
Do 17:00 na 1 dzień przed Dniem Dostawy	Opublikowanie wyników notowań na publicznej stronie internetowej

Oddział 3. Zlecenia na sesje RDNg.

§4.

Członkowie Giełdy składają zlecenia w odniesieniu do Portfeli. W systemie informatycznym giełdy Portfel jest zdefiniowany jako konto. Do Portfela przyporządkowany jest Kod ZUP.

§5.

Każdy Członek Giełdy posiada w systemie informatycznym giełdy tyle Portfeli ile posiada Kodów ZUP. Członek Giełdy może posiadać Portfele dla Kodów ZUP Udostępnionych.

§6.

Każdy Portfel może być przypisany tylko do jednego Członka Giełdy, chyba że Członek Giełdy udostępni ten Portfel innemu Członkowi Giełdy na zasadach określonych w Regulaminie Giełdy.

§7.

Członek Giełdy może złożyć więcej niż jedno zlecenie w odniesieniu do danego Portfela.

§8.

1. Każde zlecenie Członka Giełdy składane na RDNg określa w szczególności:
 - a) oznaczenie (kod) towaru giełdowego danego rodzaju będącego przedmiotem zlecenia;
 - b) rodzaj zlecenia (kupno/sprzedaż);
 - c) Portfel, w odniesieniu do którego zlecenie jest składane;
 - d) ilość gazu będącego przedmiotem zlecenia sprzedaży lub kupna;
 - e) limit ceny wyrażony w PLN/MWh lub polecenie wykonania zlecenia bez limitu ceny;
 - f) termin ważności;
 - g) warunki realizacji zlecenia, przedstawione w § 9 i § 14;
 - h) oznaczenie Członka Giełdy wystawiającego zlecenie;
 - i) datę i godzinę wystawienia zlecenia;
 - j) numer zlecenia.

§9.

1. Zlecenia wprowadzane do notowań w systemie notowań ciągłych powinny zawierać warunki realizacji i termin ich ważności. W zależności od warunków i terminu realizacji występują następujące typy zleceń:
 - a) Zlecenie dzienne (Rest of day) – zlecenie jest ważne w dniu przekazania na giełdę.
 - b) Zlecenie ważne do końca okresu notowań (Good until expiry) - zlecenie jest ważne do końca notowania instrumentu.
 - c) Zlecenie do dnia (Good until date) - zlecenie jest ważne do daty określonej na etapie składania zlecenia. Notowanie odbywa się do daty dnia, w którym upływa określony termin.
 - d) Zlecenie czasowe (Timed order) - zlecenie jest ważne w dniu przekazania na giełdę do czasu określonego na etapie składania zlecenia.
 - e) Zlecenie typu zrealizuj i anuluj (Fill and kill) – zlecenie jest ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym niezrealizowana część zlecenia jest anulowana. Zlecenie może być realizowane w całości, częściowo lub nie zostać zrealizowane w ogóle. Zlecenie to może zostać złożone bez podania limitu ceny.
 - f) Zlecenie typu zrealizuj lub anuluj (Fill or kill) - zlecenie jest ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym zlecenie musi być zrealizowane w całości albo nie zostać zrealizowane w ogóle. Jeżeli układ zleceń nie pozwala na realizację zlecenia w całości, zlecenie jest anulowane.

§10.

Zlecenia typu Fill and kill i Fill or kill nie są ujęte w tabeli zleceń. Po złożeniu takich typów zlecenia następuje zawarcie transakcji albo są one usuwane.

§11.

Zlecenia mogą zostać złożone na rynek (zlecenie rynkowe) albo lokalnie (zlecenie lokalne). Zlecenia lokalne nie biorą udziału w notowaniach.

§12.

Zlecenie lokalne może zostać złożone na rynek przez aktywowanie. Czas aktywowania wyznacza czas przyjęcia zlecenia na giełdę. Zlecenie rynkowe może stać się zleceniem lokalnym przez zawieszenie. Aktywowanie i zawieszenie zleceń można wykonać podczas prowadzenia notowań na RDNg.

§13.

Składanie zleceń na rynek możliwe jest tylko podczas prowadzenia notowań na RDNg. Poza okresem prowadzenia notowań na RDNg Członek Giełdy może złożyć zlecenie lokalne.

§14.

1. Zlecenie może zawierać dodatkowo warunek, od którego zależy pojawienie się tego zlecenia na rynku – zlecenie z warunkiem aktywacji (Stop Loss), na zasadach określonych w niniejszym paragrafie.
2. Warunek aktywacji zlecenia (Stop Loss) obejmuje następujące parametry:
 - a) instrument warunku aktywacji – nazwa instrumentu, którego dotyczy warunek aktywacji
 - b) limit warunku aktywacji – kurs lub limit ceny instrumentu warunku aktywacji
 - c) rodzaj warunku aktywacji – oznaczenie, czy spełnienie warunku aktywacji zlecenia nastąpi z chwilą, gdy:
 - i) kurs ostatniej transakcji będzie równy lub niższy od limitu warunku aktywacji,
 - ii) kurs ostatniej transakcji będzie równy lub wyższy od limitu warunku aktywacji,
 - iii) w tabeli zleceń pojawi się zlecenie rynkowe określonego rodzaju (kupno / sprzedaż) z limitem ceny równym lub niższym od limitu warunku aktywacji, z zastrzeżeniem ust.5,
 - iv) w tabeli zleceń pojawi się zlecenie rynkowe określonego rodzaju (kupno / sprzedaż) z limitem ceny równym lub wyższym od limitu warunku aktywacji, z zastrzeżeniem ust.5.
3. Do momentu aktywacji zlecenie z warunkiem aktywacji jest zleceniem lokalnym.
4. Aktywacja zlecenia z warunkiem aktywacji następuje w chwili spełnienia warunku aktywacji. W wyniku aktywacji zlecenie z warunkiem aktywacji zostaje złożone na rynek, a jego modyfikacja, zawieszenie, anulowanie oraz realizacja następuje zgodnie z zasadami określonymi dla zleceń bez warunku aktywacji. O kolejności aktywacji zleceń z warunkiem aktywacji decyduje czas przyjęcia zlecenia na giełdę.
5. Zlecenie rynkowe, które podlega natychmiastowej realizacji nie powoduje spełnienia warunku aktywacji.
6. Aktywacja zlecenia z warunkiem aktywacji następuje wyłącznie w fazie notowań ciągłych.
7. Zlecenie z warunkiem aktywacji przed jego aktywacją ma termin ważności do końca okresu notowania instrumentu. Zlecenie z warunkiem aktywacji po jego aktywacji ma termin ważności zgodny z wybranym typem zlecenia.
8. Zlecenia z warunkiem aktywacji nie podlegają modyfikacji w zakresie warunków aktywacji.

§15.

1. Każde zlecenie kupna określone w § 8 składane na RDNg weryfikowane jest pod względem pokrycia finansowego poprzez porównanie zabezpieczenia wymaganego ustanowionego jako suma wartości składanego zlecenia, zleceń kupna wcześniej złożonych na rynek przez Członka Giełdy oraz wartości zawartych transakcji kupna i sprzedaży, z limitem transakcyjnym ustanowionym przez Izbę Rozliczeniową na zasadach określonych w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE”.

2. Giełda nie realizuje zleceń kupna Członka Giełdy w stosunku, do którego weryfikacja zlecenia wykaże, że kwota zabezpieczenia wymaganego jest wyższa od wysokości limitu transakcyjnego.
3. Każdego dnia przed rozpoczęciem sesji ustanowiona wysokość limitu transakcyjnego jest aktualizowana w oparciu o informacje przekazane przez Izbę Rozliczeniową.
4. Tylko zlecenia lokalne nie są sprawdzane pod względem zabezpieczeń.

§16.

Członkowie Giełdy mogą modyfikować własne zlecenia. Modyfikacji mogą podlegać:

- a) oferowana ilość gazu,
- b) limit ceny.

§17.

Zlecenia można modyfikować podczas prowadzenia notowań na RDNg. Jeśli modyfikacja polega na zmniejszeniu wolumenu oferowanej ilości gazu, czas złożenia zlecenia nie ulega zmianie. W pozostałych przypadkach modyfikacji (zwiększenie wolumenu i zmiana ceny), zlecenie otrzyma nowy czas złożenia.

W przypadku, gdy notowania na instrumencie są zawieszane, zlecenia nie mogą być modyfikowane.

§18.

Zlecenia można anulować podczas prowadzenia notowań na RDNg. Zlecenie może zostać anulowane przez Członka Giełdy, który złożył to zlecenie, przed upływem terminu ważności zlecenia. Nie mogą być anulowane zlecenia będące przedmiotem zawartych transakcji.

§19.

Zlecenie złożone na rynek pozostaje aktywne do czasu zakończenia procesu modyfikacji lub anulowania.

Rozdział 3. Zasady ustalania kursu i realizacja zleceń.

Oddział 1. Ogólne zasady ustalania kursu i realizacji zleceń.

§20.

Kurs określany jest z dokładnością do 0,01 PLN.

§21.

Limit ceny w zleceniu nie może być niższy niż minimalny limit ceny w zleceniach oraz nie może być wyższy niż maksymalny limit ceny w zleceniach, określony przez Giełdę, zgodnie z § 23.

§22.

Na RDNg nie obowiązują ograniczenia wahań kursów.

§23.

1. Na RDNg obowiązuje minimalny i maksymalny limit ceny w zleceniach. Wysokość ceny minimalnej i ceny maksymalnej jest określana zgodnie ze specyfikacją instrumentów przedstawioną w załączniku do Szczegółowych zasad obrotu i rozliczeń.
2. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Giełdy może dokonać zmiany ceny minimalnej i ceny maksymalnej.

§24.

W przypadkach i w zakresie, w jakich zgodnie z Warunkami obrotu Giełda jest uprawniona do zamknięcia pozycji Członka Giełdy na RTT dla instrumentów terminowych towarowych na gaz, Giełda ma prawo do składania zleceń na RDNg w imieniu tego Członka Giełdy.

Oddział 2. Zasady ustalania kursu i realizacja zleceń w systemie notowań ciągłych.

§25.

1. Transakcje w systemie notowań ciągłych zawierane są po kursie równym limitowi ceny, jaki został podany w zleceniu wcześniej wprowadzonym, oczekującym w tabeli zleceń na realizację, zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) w pierwszej kolejności będą realizowane zlecenia o najwyższym limicie ceny w przypadku zleceń kupna i o najniższym limicie ceny w przypadku zleceń sprzedaży;
 - b) w przypadku zleceń z równymi limitami ceny będą one realizowane według czasu przyjęcia zlecenia, zlecenie przyjęte wcześniej zostanie zrealizowane w pierwszej kolejności.

§26.

Zlecenia mogą być realizowane częściowo, przy czym każda częściowa transakcja będzie dotyczyć przynajmniej 1 MWh gazu.

Oddział 3. Indeksy giełdowe.

§27.

Giełda podaje do publicznej wiadomości informacje dotyczące notowań RDNg wg daty dostawy, obejmujące kursy, wolumen obrotów oraz wartość indeksu POLPX gas.

§28.

Indeks POLPX gas określany jest, jako średni ważony obrotem kurs z wszystkich transakcji z rynku RDNg dla tej samej daty dostawy, czyli:

$$POLPX_{gas} = \sum_{i=1}^n P_i \times \left(\frac{V_i}{V} \right)$$

gdzie :

- n - liczba transakcji,
- P_i – kurs ustalony dla i-tej transakcji,
- V_i – wolumen obrotu w i-tej transakcji,
- V – wolumen obrotu w danej dobie.

Rozdział 4. Zasady realizacji transakcji.

Oddział 1. Realizacja fizycznej dostawy gazu .

§29.

Transakcje giełdowe zawarte na RDNg zgłaszane są do OSPg jako saldo transakcji w podziale na Kody ZUP przydzielone przez OSPg.

§30.

Transakcje giełdowe zawarte przez Członka Giełdy dla Portfeli udostępnionych są zgłaszane do OSPg na Portfelach podmiotu udostępniającego, których dane identyfikacyjne są przedstawione w oświadczeniu określonym w § 11¹ ust. 4 Regulaminu Giełdy.

§31.

Każdy Członek Giełdy podczas składania zlecenia deklaruje Portfel, do którego będzie przypisana całość gazu dla zawartej transakcji wynikającej z tego zlecenia. Członek Giełdy może dokonać aktualizacji wolumenów gazu przypisanych poszczególnym Kodom ZUP w systemie informatycznym giełdy. Okres dokonania tych zmian określa harmonogram wymieniony w § 3 – Aktualizacja Grafików Pracy.

§32.

Grafik Pracy dla Członków Giełdy posiadających jeden Kod ZUP, dla danej godziny Dnia Dostawy zawiera saldo ilości zakupionej i sprzedanej gazu.

§33.

Dokumenty, za pomocą, których przesyłane jest zgłoszenie transakcji giełdowych do OSPg, zawierają dane identyfikacyjne zgłoszenia oraz dane handlowe.

§34.

W przypadku zmiany danych identyfikacyjnych, o których mowa w § 33, Członek Giełdy jest zobowiązany do niezwłocznej ich aktualizacji. Naruszenie obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym powoduje natychmiastowe zawieszenie działalności Członka Giełdy na RDNg.

§35.

W przypadku zmiany danych identyfikacyjnych, o których mowa w § 30, Członek Giełdy jest zobowiązany do niezwłocznej ich aktualizacji. Naruszenie obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym powoduje natychmiastowe cofnięcie zgody na działanie Członka Giełdy na Portfelach udostępnionych na RDNg.

§36.

Transakcje zawarte na RTT na instrumentach terminowych towarowych na gaz zgłaszane są razem z transakcjami zawartymi na RDNg do OSPg jako saldo tych transakcji. Zgłoszenie następuje w dniu poprzedzającym dzień wykonania danego kontraktu terminowego, zgodnie z „Kalendarzem notowania instrumentów terminowych i wykonania umów” na RTT, określonym dla tego instrumentu terminowego przez Zarząd Giełdy.

Oddział 2. Tryb postępowania w przypadku zawieszenia świadczenia usługi przesyłowej przez OSPg dla Członka Giełdy.

§37.

W przypadku otrzymania przez TGE informacji od OSPg o wstrzymaniu świadczenia usług przesyłowych dla Członka Giełdy w zakresie zgłaszania umów sprzedaży gazu na dany Kod ZUP, Giełda uniemożliwia od daty dostawy wskazanej przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A zgłaszanie grafików pracy na ten Kod ZUP.

§38.

Członek Giełdy, który zawarł transakcje na giełdzie na Portfelu, do którego jest przyporządkowany Kod ZUP, dla którego OSPg wstrzymał świadczenie usługi przesyłowej, jest zobowiązany do zamknięcia swoich pozycji do godziny 9:00 na jeden dzień przed datą dostawy.

§39.

Jeżeli podmiot, o którym mowa w § 38 nie zamknął pozycji do godziny 9:00 na jeden dzień przed Dniem dostawy, Giełda podejmuje działania w imieniu Członka Giełdy w celu zamknięcia wszystkich

otwartych pozycji. Koszty wynikające z różnicy kursów otwarcia i zamknięcia pozycji ponosi Członek Giełdy.

Rozdział 5. Zasady rozliczeń.

§40.

Rozliczenie oraz zabezpieczenie transakcji zawieranych na Rynku Dnia Następnego gazu odbywa się na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.”.

Załącznik nr 1. Specyfikacja instrumentów RDNg na gaz.

Kod	GAS_BASE_DD-MM-RRRR, gdzie, DD-dzień dostawy, MM-miesiąc dostawy, RRRR-rok dostawy.
Przedmiot obrotu	Gaz ziemny wysokometanowy grupy E.
Nominał	Ilość gazu (MWh) wyrażona jako iloczyn 1MW i liczby godzin w terminie wykonania. 1 instrument odpowiada od 23 do 25 MWh gazu.
Kurs	Wyrażony jako 1PLN/MWh z dokładnością do 1 grosza.
Cena minimalna	Cena minimalna wynosi 0,01 złotych.
Cena maksymalna	Cena maksymalna wynosi 1.500 PLN.
Wartość	Iloczyn Kursu i Nominału.
Termin notowania	1 dzień poprzedzający Dzień Dostawy.
Termin wykonania	Kolejne godziny począwszy od godziny od 06:00 dnia bieżącego do 06:00 dnia następnego.
Jednostka notowania	1 instrument.
Jednostka dostawy	1MWh dla każdej godziny terminu wykonania kontraktu.
Sposób rozliczenia	Fizyczna dostawa gazu.